

Knogle fra mini sauropod fundet ved Hasle

Jesper Milàn
Geomuseum Faxø
Danmark

Gilles Cuny
University of Lyon
Frankrig

De røde kystklipper lige syd for Hasle Havn har de seneste år budt på det ene mere spændende fossilfund efter det andet. Klipperne stammer fra starten af den geologiske tidsperiode Juratiden, og er ca. 190 millioner år gamle (Figur 1). Klipperne består af en rødbrunlig sandsten, der er dannet i kystzonen på et fortidigt hav, der dækkede området og kaldes officielt for Hasle Sandstenen. Hasle Sandstenen har altid været et yndet mål for fossiljægere, da man kan finde rester af marine krybdyr som svaneøgler i den sammen med tænder fra hajer, havmus, fisk og skaller fra muslinger. Senest er der også fundet et lille forstenet fodspor fra en lille rovdin-

nosaur, der ikke har været større end en fasan. Det viser, at området har været periodevis oven vande, mens sandstenen blev dannet.

Nu er der gjort et nyt og spændende fund i Hasle Sandstenen, der endnu en gang tilføjer nye fossile arter til Hasles forhistoriske fauna, og denne gang er det en langhalset dinosaur!

Fundet blev gjort af den lokale fossilsamler Marianne Falbe Nattested, og består af et lille knoglestykke på

*Fig. 1. Flere og flere spændende fund bliver gjort her ved de smukke rødbrune sandstensklipper syd for Hasle.
Foto: Jesper Milàn.*

*Fig. 1. Den lille nye knogle der viste sig at være fra en dinosaur! Læg mærke til den store marvhule i knoglen.
Foto: Sten Lennart Jakobsen.*

bare 2.5 centimeters længde (Figur 2). Knoglen er et stykke af et lårben og har tynde vægge og blev først mistænkt for at kunne stamme fra en lille flyveøgler, som er kendt for at have ekstremt tyndvæggede knogler. Men knoglevæggen i den fundne knogle var for tyk til, at det kunne være fra en flyveøgler. De fleste dinosaurer derimod havde også meget hule knogler, ligesom man ser det hos moderne fugle, og for at kunne fastslå, om der var tale om en dinosaurknogle, blev den derfor sendt til undersøgelse på Universitetet i Cape Town, som har stor ekspertise i at undersøge knoglestrukturen hos dinosaurer og andre fortidige dyr. Ved at polere den knækkede ende af knoglen og undersøge den under mikroskop, kunne det virkelig fastslås, at der var tale om en dinosaurknogle. Det kunne også ses, at knoglen stammende fra et ungt individ, der ikke var færdigt med at vokse endnu.

Det var straks sværere at bestemme præcist, hvilken type dinosaur, der var tale om, men i form og knoglestruktur minder den mest om en knogle fra en såkaldt sauropodomorf - en dinosaur der tilhører gruppen af langhalsede dinosaurer. Sauropoderne er mest kendt for at være gigantiske dyr, der typisk er 15-25 meter i længde. Det fundne knoglestykke stammer fra et lårben, der ikke har været meget længere end 10-15

centimeter i alt og altså fra et meget lille dyr, der ikke har været mere end en halv meter højt og måske 2 meter fra hoved til halespids (Figur 3).

Den mest sandsynlige ophavsmand til knoglen er en unge fra en sauropodlignende dinosaur, enten fra en af de rigtige sauropoder eller en af deres slægtninge, der endnu ikke havde udviklet sig helt så store og stadig kunne gå på enten to eller fire ben.

Men under alle omstændigheder er fundet meget spændende, da det viser tilstedeværelsen af en hidtil ukendt type dinosaur fra Hasle Sandstenen, det passer nemlig ikke sammen med det lille fodspor fra en rovdinosaur der blev fundet i 2015. Så nu ved vi, at der har levet i hvert fald to forskellige meget små dinosaurer i området ved Hasle for 190 millioner år siden. Hvis der er små individer, så er der meget stor chance for, at der også har været større dyr i området, hvis knogler bare venter på at blive fundet af den næste ivrige amatørgeolog! Knoglen er nu blevet erklæret for Danekræ (DK-966).

*Fig. 3. Knoglen stammer fra en lille sauropodomorf dinosaur, der ikke har været meget større end en lille hund.
Grafik Jesper Milàn.*

